

JUSTITSMINISTERIET

Lovafdelingen

Dato: 27. januar 2009
Kontor: Lovteknikkontoret
Sagsnr.: 2008-776/16-0007
Dok.: LVM40489

KOMMENTERET HØRINGSOVERSIGT

vedrørende

Udkast til forslag til lov om ændring af adoptionsloven og forskellige andre love

(Adoption uden samtykke, stedbarnsadoption af registreret partners barn fra fødslen m.v.) (L 105)

1. Hørte myndigheder og organisationer m.v.

Den 22. december 2008 sendte Justitsministeriet et udkast til forslag til lov om ændring af adoptionsloven og forskellige andre love (Adoption uden samtykke, stedbarnsadoption af registrerede partners barn fra fødslen m.v.) i høring.

Lovforslaget blev sendt i høring hos følgende myndigheder og organisationer:

AC-Børnehjælp, Adoptionsnævnet, Adoption & Samfund, Advokatrådet, Akademikernes Centralorganisation, Børne- og Kulturchefforeningen, Børnerådet, Børnesagens Fællesråd, Børns Vilkår, Center for Ligebehandling, Centralorganisationernes Fællesudvalg, DanAdopt, Dansk Arbejdsgiverforening, Dansk Børne- og Ungdomspsykiatrisk Selskab, Danske Familieadvokater, Dansk Handel og Service, Dansk Handicap Forbund, Dansk Pædiatrisk Selskab, Dansk Psykiatrisk Selskab, Dansk Psykolog Forening, Dansk Socialrådgiverforening, Dansk Sygeplejeråd, Danske Regioner, Danske Handicaporganisationer, De Samvirkende Invalideorganisationer, De Sociale Nævn, Den Danske Dommerforening, Den uvildige Konsulentordning på Handicapområdet, Det Centrale Handicapråd, Dommerfuldmægtigforeningen, Domstolsstyrelsen, Et barn to forældre, Fag og Arbejde, Fagligt Fælles Forbund, Familiens Forening, Familieplejen i Danmark, Forbundet af Offentlige Ansatte, Forbundet af Pædagoger og Klubfolk, Foreningen af Danske Døgninstitutioner, Fi-

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

Telefon 7226 8400
Telefax 3393 3510

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

nanssektorens Arbejdsgiverforening, Foreningen af familieretsadvokater, Foreningen af Offentlige chefer i Statsforvaltningerne, Foreningen af socialchefer i Danmark, Foreningen af Statsforvaltningsdirektører, Foreningen af Statsforvaltningsjurister, Foreningen Far til Støtte for Børn og Forældre, ForældreLANDSforeningen, Frederiksberg Kommune, Funktionærernes og Tjenestemændenes Fællesråd, Handel, Transport og Service, Handels- og Kontorfunktionærernes Forbund, Handicaphjælper Foreningen Danmark, Institut for Menneskerettigheder, Kommunale Tjenestemænd og Overenskomstansatte, Kommunernes Landsforening (KL), Jordemoderforeningen, Kristelig Fagbevægelse, Københavns Kommune, Kvinderådet, Landsforeningen af Aktive Bedsteforældre, Landsforeningen af kvindekrisecentre, Landsforeningen af Opholdssteder og Skole og Behandlingstilbud, Landsforeningen for Bøsser og Lesbiske, Ledernes Hovedorganisation, Lægeforeningen, Lærernes Centralorganisation, Mødrehjælpen, Plejefamiliernes Landsforening, Pædagogisk Medhjælperforbund, Red Barnet, Rådet for Socialt Udsatte, Sammenlutningen af Landbrugets Arbejdsgiverforening, Socialpædagogernes Landsforbund, Socialchefforeningen, TABUKA.

Justitsministeriet har modtaget høringssvar fra følgende myndigheder og organisationer:

Adoptionsnævnet, Advokatrådet, Ankestyrelsen, Akademikernes Centralorganisation (AC), Børne- og Kulturchefforeningen, Børn & Familier, Børnerådet, Danske Handicaporganisationer (DH), Danske Regioner, Dansk Socialrådgiverforening, Domstolsstyrelsen, Foreningen af Statsforvaltningsdirektører, ForældreLANDSforeningen, Kommunale Tjenestemænd og overenskomstansatte (KTO), Kommunernes Landsforening (KL), Kristelig Fagbevægelse, Kvinderådet, Landsforeningen af Aktive Bedsteforældre (LaAB), Landsforeningen for bøsser og lesbiske, Landsforeningen LEV, Rådet for Socialt Udsatte.

Nedenfor er gengivet de væsentligste punkter i de modtagne høringssvar. Justitsministeriets bemærkninger til høringssvarene er anført *med kursiv*.

2. Høringssvarene

2.1. Generelle bemærkninger

Akademikernes Centralorganisation (AC) har ikke bemærkninger til lovforslaget.

Danske Regioner forudsætter, at de økonomiske konsekvenser af det foreliggende lovforslag medtages i den efterfølgende samlede forhandling i medfør af DUT, i hvilken forbindelse Danske Regioner tager forbehold for at fremkomme med indsigelser og bemærkninger.

Domstolsstyrelsen har generelt ikke bemærkninger til forslaget, men bemærker dog, at det kan blive vanskeligt for retterne at imødekomme alle ønsker om prioritering af sager ved retterne, herunder sager om adoption uden samtykke.

Kommunernes Landsforening (KL) tager forbehold for en eventuel eftersendelse af supplerende bemærkninger, da det ikke har været muligt at få høringssvaret politisk behandlet inden for svarfristen. KL tager desuden forbehold for de økonomiske konsekvenser i henhold til DUT-princippet.

Rådet for Socialt Udsatte har ikke bemærkninger til lovforslaget.

Foreningen af Statsforvaltningsdirektører har ikke bemærkninger til lovforslaget ud over, at de ikke har taget stilling til de økonomiske konsekvenser af lovforslaget.

2.2. Adoption uden samtykke

Adoptionsnævnet kan generelt tilslutte sig lovforslagets motiver om at sikre en højere grad af stabilitet og kontinuitet for udsatte børn i deres opvækst. Nævnet kan desuden tilslutte sig den foreslåede ændring af godkendelsesprocessen, som indebærer, at det faseopdelte godkendelses-system udvides til også at gælde ansøgere til adoption af danske børn, således at disse ansøgere også skal gennemføre det adoptionsforberedende kursus. Nævnet har bemærket, at de retningslinjer, der nævnes om opfølgingsrapporter, endnu ikke er endeligt fastlagt af nævnet, men forventes fastsat primo 2009, således at biologiske forældre får mulighed for at få anonymiserede opfølgingsrapporter om barnet i løbet af opvæksten, uanset om barnet er bortadopteret med eller uden samtykke. Nævnet er enig i, at hensynet til barnet må føre til, at barnet anbringes i den eventuelt kommende adoptivfamilie på det tidligst mulige tidspunkt, uanset den usikkerhed, der vil være forbundet med udfaldet af afgørelsen under sagens eventuelle prøvelse ved domstolene. Nævnet henleder opmærksomheden på, at de fleste ansøgere, der i dag er godkendt som adoptanter

til et dansk barn, er godkendt til et lille barn uden kendte fysiske eller psykiske problemer. Det er nævnets umiddelbare vurdering, at der aktuelt kun kan antages at være få familier blandt adoptionsansøgerne, som vil ønske at indgå i et plejeforhold med henblik på adoption efter 3 års anbringelse, navnlig henset til usikkerheden for, om adoptionen bliver en reel mulighed. Nævnet finder, at det er en væsentlig forudsætning, at de adoptionsforberedende kurser tilrettelægges på en måde, hvor de meget forskellige måder at indlede et forældreskab på drøftes grundigt med ansøgerne, ligesom der bør tilbydes særlig rådgivning og supervision til de familier, der vælger at indlede et plejeforhold med henblik på eventuel senere adoption. Nævnet bemærker, at forslaget vil medføre en stigning i antallet af danske adoptioner, hvor børn matches med godkendte adoptanter via Adoptionsnævnet. Det skaber efter nævnets vurdering et behov for præcisering af kompetencereglerne i forhold til opgaven med at foretage matchninger. Nævnet finder det endvidere væsentligt, at adoptionsansøgere i godkendelsesforløbet vejledes nøje om den øgede åbenhed i form af samvær eller anden kontakt mellem det bortadopterede barn og barnets biologiske forældre. Ved vurderingen af den fortsatte kontakt mellem barnet og den biologiske familie bør der efter nævnets opfattelse tages hensyn til, at barnet kan have behov for mindre kontakt i en periode, indtil tilknytningen til den nye adoptivfamilie er etableret. Endelig kan nævnet tilslutte sig de foreslåede ændringer vedrørende Adoptionsnævnets formand, nævnets beslutningsdygtighed, klagefrist samt beskikkelsesperioden for nævnets medlemmer. Afslutningsvis forudsætter nævnet, at de yderligere opgaver, som pålægges nævnet med lovforslaget, bliver finansieret via forslaget.

Advokatrådet påpeger, at reglerne om tvangsadoption regulerer så væsentlige indgreb i forhold til såvel barnet, som forældrene, at det er af helt afgørende betydning, at der fastsættes præcise regler om behandlingen af disse sager, således at de involverede parter sikres de fornødne retssikkerhedsmæssige garantier, herunder professionel bistand i sagen. Rådet kan i den forbindelse tilslutte sig forslaget til adoptionslovens § 15 a, stk. 2, hvorefter det gøres obligatorisk at beskikke en advokat for barnet i alle sager om tvangsadoption, ligesom det gøres obligatorisk at tilbyde forældre samt eventuelle plejeforældre advokatbeskikkelse. Det er efter rådets opfattelse afgørende, at sagsbehandlingsreglerne udformes således, at det sikres, at økonomiske hensyn ikke indgår ved afgørelserne af sagerne. Rådet mener, at det om muligt bør afklares – eventuelt ved inddragelse af udenlandsk forskning – hvilke følger en tidlig tvangsadoption har for barnets selvopfattelse, tilknytning til omverden m.v. Advo-

katrådet bemærker, at bestemmelsen i forslaget til adoptionslovens § 11 om proceduren, når statsforvaltningen træffer beslutning om tvangsadoption efter § 9, ikke som den gældende § 11 regulerer de situationer, hvor statsforvaltningen træffer beslutning om ikke at gennemføre adoptionen, herunder spørgsmålet om, hvem der skal have meddelelse om beslutningen. Rådet finder det uklart, hvorfor der i forslaget til § 15 a om advokatbeskikkelse er fastsat en aldersgrænse for barnet, således at der ikke vil kunne beskikkes en advokat for et barn under 3 år. Rådet finder det i øvrigt uklart, hvilken rolle den beskikkede advokat for barnet vil skulle spille i forhold til forældremyndighedsindehaveren eller en eventuelt værge, der måtte være beskikket for barnet. Rådet finder desuden, at det for så vidt angår forslaget til retsplejelovens § 475 c synes betænkeligt at lade forældre, der er umyndige, optræde på egen hånd, særligt når der henses til det særdeles alvorlige spørgsmål, som de omhandlede sager vedrører. Det bør således efter rådets opfattelse i hvert fald fremgå klart af bestemmelsen, at det er muligt for forældre at lade sig repræsentere af en værge under sagen. Rådet noterer sig, at forslaget til forældreansvarslovens § 20 a om samvær indebærer et væsentligt brud med det hidtidige princip om fuldt familieskifte i forbindelse med adoption. Rådet bemærker i den forbindelse, at muligheden for at fastsætte samvær mellem barnet og de oprindelige forældre synes at indebære, at der bevares et vist retsforhold mellem adoptivbarnet og dets oprindelige slægt, og der bør overvejes en konsekvensændring af adoptionslovens § 16, stk. 1, 2. pkt. Endelig finder Advokatrådet, at det er afgørende, at muligheden for at fastsætte samvær efter adoptionen ikke bliver et afgørende moment, der taler for, at en adoption uden samtykke kan tillades eller bliver brugt som et moment, som påvirker forældre, der overvejer frivillig bortadoption, til at gennemføre adoptionen.

Ankestyrelsen bemærker, at kriterierne for adoption uden samtykke er strengere end kriterierne for anbringelse uden for hjemmet uden samtykke, idet det i sidstnævnte tilfælde kræves, at der er åbenbar risiko for, at barnets/den unges sundhed eller udvikling lider alvorlig skade ved ophold i hjemmet, og der samtidig er en begrundet formodning om, at problemerne ikke kan løses under barnets/den unges ophold i hjemmet. Betingelserne for en tvangsmæssig anbringelse uden for hjemmet skal således som minimum være opfyldt, for at der kan meddeles adoption uden samtykke. Ankestyrelsen har noteret sig, at proceduren for så vidt angår indhentelse af samtykke fra Ankestyrelsen i sager om tvangsadoption af et barn, der er anbragt uden for hjemmet, er uændret. Ankestyrelsen bemærker, at i sager om tvangsmæssig anbringelse uden for hjemmet har

parterne ligeledes ret til bistand fra advokat. Børn og unge har dog først ret til advokatbeskikkelse, når de er fyldt 15 år. Ankestyrelsen har ingen anden vurdering af antallet af fremtidige tvangsadoptioner, end at forslaget vil medføre en væsentlig stigning i antallet af tvangsadoptioner.

Børne- og Kulturchefforeningen ser forslaget vedrørende udvidelse af adgangen til tvangsadoption som en god mulighed for at skabe større sikkerhed og kontinuitet under opvæksten for de børn og unge, der ikke har udsigt til, at deres forældre vil kunne komme til at tage sig af dem. Børne- og Kulturchefforeningen anbefaler, at der iværksættes en undersøgelse af, om adoption i flere tilfælde end i dag bør træde i stedet for familiepleje eller institutionsanbringelse.

Børnerådet anerkender som udgangspunkt intentionerne i lovforslaget, men påpeger, at man i sin iver efter at tilbyde denne meget udsatte børnegruppe stabile rammer ved hjælp af tvangsadoption kan komme til at påføre både børn og adoptivfamilier skader, hvis man ikke helt realistisk ser på, hvilken opgave adoptivfamilierne står overfor. Børnerådet peger på, at de børn under 1 år, som tænkes omfattet af forslaget, ofte er særdeles behandlingskrævende børn, som allerede fra fosterstadiet og straks efter fødslen viser behov for både en særlig svangreomsorg samt pædiatrisk- psykologisk- og socialpædagogisk tværfaglig specialbehandling i alle døgnets timer. Børnerådet foreslår, at hvis matchningen med henblik på tvangsadoption sker inden barnets fødsel, skal kommende pleje- eller adoptivfamilier tilknyttes barnet i udrednings- og behandlingsperioden under kyndig vejledning af det tværfaglige behandlingsteam, der varetager denne opgave. Oftest vil dette være på en specialbehandlingsinstitution for spæd- og småbørn. Børnerådet ønsker endvidere at sikre rettighedsperspektivet og dermed barnets ret til deres biologiske familie og slægt. Børnerådet ser med stor alvor på barnets ret til eventuelle søskende, bedsteforældre eller andre slægtninge. Børnerådet er derfor positiv over for, at der skal tilstræbes åbenhed i de sammenhænge, hvor det skønnes relevant og til barnets bedste. Såfremt en tvangsadoption medfører uigenkaldelig fratagelse af barnets mulighed for at udvikle tilknytning og psykologiske bånd under beskyttet og støttet form til den biologiske familie, frygter Børnerådet, at dette kan forårsage alvorlige forstyrrelser i barnets emotionelle tilpasning til adoptivfamilien, samt generelle tilknytningsmønstre med eventuelle identitetsproblemer senere i livet. Såfremt der overvejes åbne tvangsadoptioner, kan det i særlige tilfælde risikere at medføre, at samarbejdet med barnets biologiske slægt har en så usædvanlig karakter, at det synes vanskeligt at realisere samvær til barnets bedste.

Det kan ikke tages for givet, at den biologiske familie er motiveret for at tilvejebringe et egentligt positivt samarbejde, og en indgriben og begrænsning af samvær vil ofte blive en konsekvens for at beskytte barnet mod oplevelsen af belastede ”dobbeltforældreskab” og mod fysiske og psykiske krænkelser.

Børn & Familier stiller spørgsmålstegn ved, om lovforslaget bygger på et tilstrækkeligt vidensgrundlag. Børn & Familier er bekymret for, at forskellige børn vurderes (for) ens, og at de særligt sårbare børn derfor ikke opnår den nødvendige støtte og hjælp. Lovforslaget tager ifølge Børn & Familier ikke i tilstrækkelig grad stilling til, hvilke børn der er egnede til tvangsadoption, og hvilke der ikke er det. Børn & Familier er enig i, at hensynet til barnets behov for ro, omsorg og relationstilknytning er væsentlig og med fordel kan tilgodeses ved adoption, men kun i det omfang, forudsætningerne herfor er til stede hos adoptanterne. Det er afgørende at sikre, at adoptanterne er klædt på til opgaven. Dette er en kompleks opgave, der fordrer faglig indsigt og overskud, og som Børn & Familier ikke finder sikring for i lovforslaget. Børn & Familier peger på, at der i dag er en klar adskillelse mellem professionelt plejearbejde og almen adoptionsfamilie, og at det vil være gavnligt, om der med udgangspunkt i det sårbare barns behov og interesser blev taget højde for større grad af stabilitet og støtte for begge anbringelsesformer og med mulighed for større grad af fleksibilitet og præcisering af de to foranstaltningers fordele og begrænsninger. Børn & Familier gør endvidere opmærksom på, at andre lande opererer med en mere fleksibel ordning i forhold til støtte og aflønning af adoptivfamilier, som man i Danmark med fordel kan skele til. Der er risiko for, at lovforslaget vil kunne legitimere tvangsadoption og almen adoption som foranstaltning, hvor økonomiske hensyn får overvægt i forhold til etiske og faglige hensyn. Børn & Familier har en grundantagelse om, at alle børn bør have mulighed for kendskab til deres biologiske ophav. Åbne adoptioner vil derfor altid være det bedste udgangspunkt. Barnet skal have mulighed for kendskab og evt. kontakt, men skal samtidig om nødvendigt skærmes herfor.

Danske Handicaporganisationer finder det problematisk, at anbringelse af børn med handicap sker efter de samme regler som omsorgssvigtede børn. Lovforslaget retter sig generelt mod anbragte børn, og dermed også mod de børn, der er anbragt på grund af deres handicap. Familier med handicappede børn risikerer utilsigtet at blive omfattet af lovforslaget.

Dansk Socialrådgiverforening mener, at det er relevant undtagelsesvis at åbne for tvangsadoptioner, når det godtgøres, at forældrene er uden forældreevne, og det med meget stor sikkerhed kan forudses, at de ikke vil få forældreevne. Dansk Socialrådgiverforening peger på, at man forskningsmæssigt kun ved lidt om effekten af tvangsadoptioner, og at myndighederne skal være opmærksom på retssikkerheden for både forældre og børn, og for plejeforældre og adoptivforældre. Børnenes krav på at kende deres slægt og have kontakt med den del af slægten, de har relationer til, skal respekteres, og man skal derfor ifølge Dansk Socialrådgiverforening i vid udstrækning arbejde med åbne adoptioner. Derudover mener Dansk Socialrådgiverforening, at man skal være bevidst om, hvordan man undgår, at indførelsen af muligheden for tvangsadoptioner får uheldige konsekvenser for det øvrige arbejde med børnesager. Foreningen mener ikke, at lovforslaget lever helt op til disse krav. Dansk Socialrådgiverforening kritiserer, at forslaget ikke indeholder en vurdering af de økonomiske konsekvenser og en angivelse af antallet af forventede tvangsadoptioner. Dansk Socialrådgiverforening peger også på, at afgrænsningen af forældregruppen og kriterierne for tvangsadoption er uklare, herunder mulighed for adoption efter den foreslåede § 9, stk. 2, i adoptionsloven. Foreningen peger videre på, at en eller anden kontakt til forældrene er bedst for børnene, og at forslaget er restriktivt med hensyn til åbne adoptioner. Dansk Socialrådgiverforening mener ikke, at det er tilstrækkeligt at henvise adoptanter, der adopterer et måske meget belastet barn, til at søge støtte efter servicelovens bestemmelser, da de kan risikere at blive afvist, netop fordi der er tale om en ressourcestærk familie. Endelig er Dansk Socialrådgiverforening bekymret for, at plejeforældre kan opleve et pres fra en kommune for at acceptere en adoption (og indtægtsnedgang).

ForældreLANDSforeningen peger på, at foreningens bemærkninger både retter sig til selve forslaget, men også indeholder bemærkninger og anbefalinger til udmøntningen af forslaget. Foreningen kan ikke anbefale, at lovforslaget om udvidet adgang til adoption af anbragte børn uden forældrenes samtykke vedtages, uanset de stramme kriterier. Foreningen peger på, at der ikke vil være et behov for adoption uden samtykke, hvis Velfærdsministeriets lovforslag om ændringer af serviceloven (kontinuitet i anbringelsen) vedtages. Hvis lovforslaget vedtages, anbefaler foreningen, at der indføres en særlig bestemmelse om, at adoption uden samtykke af anbragte børn altid skal finde sted som en åben adoption, hvor der efter en helt konkret vurdering vil kunne være mulighed for kendskab og evt. kontakt mellem barnet og den biologiske slægt. For-

eningen foreslår, at det i forslaget til adoptionslovens § 11 indføjes, at også barnet skal have underretning om statsforvaltningens afgørelse. Foreningen er enig i, at barnet og forældrene skal have beskikket en advokat og anbefaler, at ”barnets eventuelle plejeforældre” præciseres nærmere. Herudover er foreningen enig i, at barnet og forældrene er parter i en adoptionssag, der behandles ved domstolene. Foreningen er endvidere enig i, at sager om samvær eller anden kontakt skal behandles af statsforvaltningerne og foreslår i den forbindelse, at det adopterede barn får mulighed for at anmode om, at der træffes beslutning om samvær eller anden kontakt. Desuden anbefaler foreningen, at en afgørelse om samvær skal kunne træffes samtidig med adoptionen, sådan at ”vilkårene” for adoptionen bliver tydelige for alle parter. Foreningen kan endvidere tilslutte sig udvidelsen af aktivlovens § 83. Foreningen finder det påkrævet, at der bliver fastlagt rammer for – og krav til – undersøgelser af både forældres og børns forhold, herunder forældreevneundersøgelser. Foreningen anbefaler, at der indsamles viden og erfaringer med lovens anvendelse, både i forhold til tvangsadoption, fastsættelse af samvær og valg af plejefamilie/adoptivfamilie til anbragte børn. Foreningen fraråder, at barnet kan matches og modtages i adoptivfamilien, når statsforvaltningens afgørelse foreligger, da en sådan fremgangsmåde vil sende et signal om, at domstolsprøvelsen er uden betydning.

Kommunernes Landsforening (KL) støtter forslaget om, at der kan ske adoption uden samtykke for børn under et år, og børn der har været anbragt uden for hjemmet i mere end tre år, hvor forældrene varigt ikke vil være i stand til at varetage omsorgen for barnet, og adoption vil være til barnets bedste. KL finder det positivt, at der er fokus på adoption i forhold til anbragte børn, idet stabilitet og kontinuitet er en meget væsentlig faktor for børns udvikling. KL vurderer, at kommunerne i særlig grad vil benytte muligheden for adoption uden samtykke, hvor der er tale om helt små børn (under et år). Endvidere støtter KL forslaget om at skabe mulighed for, at et barn, der har været anbragt i mindst tre år og herefter bliver adopteret uden samtykke, kan bevare kontakten til sine biologiske forældre og oprindelige slægtninge. KL peger på, at godkendte adoptanter, der modtager et barn i pleje, skal have en generel godkendelse som plejefamilie efter reglerne i lov om social service. KL vurderer endelig, at en plejefamilies opgave er meget anderledes end det at adoptere et barn, og at adoptanterne bør orienteres grundigt om dette forud for deres beslutning.

Kristelig Fagbevægelse glæder sig over, at adgangen til adoption uden samtykke udvides, så der i helt særlige situationer kan ske adoption uden samtykke af børn under 1 år og af børn, der har været anbragt uden for hjemmet i mindst 3 år, hvis forældrene varigt vil være ude af stand til at varetage omsorgen for barnet. Det anføres, at barnets tarv ved denne ændring varetages endnu bedre.

Landsforeningen af aktive bedsteforældre kan ikke tilslutte sig forslaget om tvangsadoption, da foreningen mener retssikkerheden er utilstrækkelig. Landsforeningen henstiller, at myndighederne først undersøger, om der findes egnede adoptanter i barnets egen familie/netværk, før det kommer på tale at bortadoptere barnet til en fremmed familie. Landsforeningen mener, at det er yderst betænkeligt at lade sagsbehandlingen begynde i socialforvaltningen, da socialforvaltningen ikke er uvildig, og da der samtidig eksisterer et økonomisk incitament til at gennemføre en tvangsadoption. Landsforeningen foreslår, at sagerne begynder enten i statsforvaltningen, som har stor erfaring på området, eller i byretten med klagemulighed til landsretten. Landsforeningen foreslår, at der i stedet for tvangsadoption sker en lempelse i adgangen til at overføre forældremyndigheden.

Landsforeningen LEV har som overordnet kommentar, at lovforslaget understreger det problematiske i, at anbringelser efter serviceloven sker efter samme paragraf, uanset om anbringelsen sker på baggrund af sociale årsager eller på baggrund af barnets nedsatte funktionsevne. Landsforeningen er bekymret for, at familier, hvor barnet er anbragt på baggrund af barnets handicap, og hvor der ikke er udsigt er til, at barnet kommer til at vokse op hos forældrene, utilsigtet bliver en del af anvendelsesområdet for lovforslaget, hvilket Landsforeningen finder helt urimeligt. Landsforeningen foreslår, at det eksplicit kommer til at fremgå af forslaget til adoptionslovens § 9, stk. 3, at betingelserne for anbringelse efter servicelovens § 58 (tvangsanbringelse) samtidig er til stede, og at der i forhold til forslaget til adoptionslovens § 9, stk. 4, skal foreligge en anbringelse efter servicelovens § 58. Landsforeningen gør gældende, at de forældre, der på baggrund af deres handicap ikke kan varetage forældreansvaret fuldt ud, uanset om barnet bortadopteres som spædt eller efter 3 år, stadig i mange tilfælde kan spille en positiv rolle for barnet. Landsforeningen anfører endvidere, at reglerne i forslaget til forældreansvarslovens § 20 a er for stramme, og at kontakt eller samvær bør være hovedreglen, medmindre kontakten strider mod barnets tarv. Herudover mener landsforeningen, at ”særlige grunde” i forslaget til adoptionslovens § 11, stk. 3,

hvorefter statsforvaltningen kan fastsætte en længere frist eller forlænge en frist for indbringelse af sagen for retten, er for upræcist. Endelig ønsker Landsforeningen en præcisering i forhold til dokumentationskravet, herunder at den samlede vurdering af forældrene skal foretages i forbindelse med forarbejdet til adoptionen.

Justitsministeriet har nøje overvejet, hvornår et barn, der bortadopteres uden samtykke, kan placeres hos den kommende adoptivfamilie. På den ene side kan peges på hensynet til, at barnet placeres så tidligt som muligt og dermed undgår at skulle opholde sig på en institution eller i en akutplejefamilie. På den anden side kan henvises til hensynet til, at der skal være truffet en endelig afgørelse om adoption uden samtykke, og at barn og adoptivforældre ikke skal danne familie på et tidspunkt, hvor det endnu er usikkert, om adoptionen kan gennemføres. På baggrund af en samlet afvejning af disse hensyn er det fortsat Justitsministeriets opfattelse, at barnet bør placeres hos adoptanterne, når statsforvaltningen har truffet afgørelse om tilladelse til adoption uden samtykke.

Justitsministeriet er enig med Adoptionsnævnet i, at kommende adoptionsansøgere i godkendelsesforløbet nøje skal vejledes om den øgede åbenhed i form af samvær eller anden kontakt mellem det bortadopterede barn og barnets biologiske forældre. Det er hensigten, at de adoptionsforberedende kurser skal tilpasses, således at også spørgsmålet om åbenhed, herunder samvær, vil blive berørt på kurset.

Der er i høringssvaret fra Kommunernes Landsforening peget på, at godkendte adoptanter, der modtager et barn i pleje, skal have en generel godkendelse som plejefamilie. Justitsministeriet kan i den forbindelse oplyse, at forslaget ikke indeholder ændringer i forhold til krav om plejetilladelse i medfør af lov om social service fra kommunen, hvis en familie skal have et barn i pleje med henblik på adoption.

Justitsministeriet har med lovforslaget foreslået en udvidelse af adgangen til adoption uden samtykke i tilfælde, hvor forældrene er varigt uden forældreevne. Forslaget har derfor ikke til hensigt at give mulighed for at gennemføre adoption uden samtykke af børn, der er anbragt uden for hjemmet på grund af barnets handicap, uanset om barnet har udsigt til at være anbragt uden for hjemmet hele sin barndom.

Lovforslaget er udarbejdet på baggrund af Betænkning om retssikkerhed i anbringelsessager (betænkning nr. 1463 af 2005), hvor det er anbefalet

at udvide adgangen til adoption uden samtykke, da forskning viser, at adoptivbørn klarer sig bedre end anbragte børn, selv om der sammenlignes med børn, der meget tidligt bliver anbragt og gennem opvæksten bor hos samme plejefamilie.

Justitsministeriet har ved udarbejdelsen af lovforslaget særskilt overvejet spørgsmålet om en større grad af åbenhed i adoptioner og foreslår i den forbindelse, at der indføres hjemmel til, at der efter en adoption i helt særlige tilfælde kan fastsættes samvær eller anden kontakt mellem det bortadopterede barn og dets oprindelige slægt. Justitsministeriet har herved på den ene side lagt vægt på hensynet til, at barnet bevarer en vis kontakt til sine rødder, og på den anden side den omstændighed, at en adoption i almindelighed bør indebære et fuldt familieskifte, og at væsentlige hensyn til at sikre barnet ro og stabilitet kan tale imod at opretholde en forbindelse til den biologiske slægt.

Efter en samlet afvejning af disse hensyn vil det efter Justitsministeriets opfattelse være rigtigst at indføre en vis adgang til kontakt, således at der i helt særlige tilfælde skal kunne fastsættes samvær eller anden kontakt mellem barnet og den oprindelige slægt.

Forslaget til adoptionslovens § 11 om meddelelse af afgørelser om adoption uden samtykke omfatter både den situation, hvor statsforvaltningen giver tilladelse til adoption uden samtykke, og den situation, hvor statsforvaltningen giver afslag på adoption uden samtykke, da der i et eventuelt afslag vil skulle henvises til adoptionslovens § 9 om adoption uden samtykke.

Justitsministeriet kan endelig oplyse, at der efter lovforslagets vedtagelse vil skulle udarbejdes administrative forskrifter, der blandt andet beskriver dokumentationskravene i forhold til både en udredning af barnet, men også særligt i forhold til vurderingen af forældreevnen. De administrative forskrifter vil endvidere skulle indeholde en beskrivelse af kompetenceregler i forhold til matchningen mellem børn og adoptanter. Adoptionsnævnets synspunkter herom vil således blive imødekommet fuldt ud.

2.3. Stedbarnsadoption af registreret partners barn fra fødslen

Advokatrådet foreslår for en klarheds skyld, at ”lovens ikrafttræden” i § 7, stk. 2, 1. og 2. pkt., erstattes med ”den 1. juli 2009”, jf. lovforslagets §

6, hvoraf det fremgår, at forskellige dele af lovforslaget træder i kraft på forskellige tidspunkter.

Danske Regioner finder det hensigtsmæssigt, at der i forbindelse med adoption af en registreret partners barn finder en sidestilling sted med øvrige forældrepar, der planlægger at få et barn, idet medmoren nu side-stilles med en far i relation til fravær både 2 uger i forbindelse med fødsel og 32 ugers forældreorlov.

Kommunale Tjenestemænd og Overenskomstansatte (KTO) finder det positivt, at forslaget giver en kvinde i et registreret partnerskab mulighed for at adoptere sin partners barn fra fødslen, herunder indtræde i rettigheder efter barselloven. KTO foreslår, at det i bemærkningerne præciseres, at der som følge af, at samtykket kan afgives indtil 3 måneder efter fødslen, er fastlagt særlige varslingsregler for medmoren. KTO foreslår endvidere, at der i lovforslagets § 4, nr. 3, om ændring af § 13, stk. 1, i barselloven alene henvises til forslagets § 8, stk. 8, 1. pkt.

Kommunernes Landsorganisation (KL) har ingen bemærkninger til, at der med forslaget etableres mulighed for, at en kvinde i et registreret partnerskab kan adoptere sin partners barn allerede fra fødslen, herunder at kvinden indtræder i de rettigheder efter barselloven, som fædre i dag nyder godt af. KL finder det dog kritisabelt, at et samtykke inden for 3 måneder efter fødslen ifølge forslaget tillægges tilbagevirkende kraft til fødselstidspunktet, idet dette indebærer, at en arbejdsgiver i nogle tilfælde må tåle et meget kort endsige intet varsel til stor gene for arbejdspladsen som helhed, sammenholdt med barsellovens § 15, stk. 5. Ifølge forslaget er formålet at sikre, at barnet får to forældre allerede fra fødslen, hvilket ikke tilsiger, at samtykke skal kunne tillægges tilbagevirkende kraft, navnlig ikke når samtykke allerede kan gives fra det tidspunkt, graviditeten kan konstateres. KL skal derfor opfordre til, at de almindelige regler om stedbarnsadoption finder anvendelse også ved stedbarns-adoption af en registreret partners barn. I forhold til den konkrete udformning af lovteksten foreslår KL, at det i forslagets § 4, nr. 5, om ændring af § 15, stk. 3, i barselloven præciseres, at henvisningen til forslagets § 8, stk. 8, alene omfatter 1. pkt. i § 8, stk. 8, idet det alene er de to uger efter fødslen, som i dag skal varsles senest 4 uger før fraværets begyndelse. Det foreslås i forlængelse heraf, at der i barsellovens § 15, stk. 4, indsættes en henvisning til § 8, stk. 8, 2. pkt., således at det fremgår, at fravær efter 2. pkt. skal varsles inden 8 uger efter fødslen.

Kvinderådet støtter bestræbelserne på at ligestille par uanset seksuel orientering og finder det positivt, at forslaget indebærer ret til to ugers fravær ved fødsel for medmoren. Kvinderådet finder det videre positivt, at alderskravet nedsættes fra 25 til 18 år, og at en bevilling har virkning fra barnets fødsel. Kvinderådet finder det derimod ikke rimeligt, at par af samme køn skal være registreret for at blive juridiske forældre til deres børn. Endelig mener Kvinderådet, at spørgsmål om børns indfødsret skal løses, således at børn født i Danmark af udenlandske kvinder med en dansk partner opnår indfødsret, uanset om kvindens partner er en mand eller en kvinde.

Landsforeningen af bøsser og lesbiske hilser forslaget velkomment, da det løser en række betydelige problemer for ”regnbuefamilier”. Landsforeningen finder dog løsningen principielt forkert, da disse familier efter foreningens opfattelse burde inddrages under børneloven. Af positive tiltag, som forslaget indeholder, nævner landsforeningen, at samtykket kan gives før barnets fødsel, at bevillingen får virkning fra barnets fødsel, at adoption er mulig ved dødfødsel, at det bliver muligt at adoptere allerede som 18-årig, og at medmoren får ret til fravær i 2 uger efter fødslen i lighed med fædreorlov. Landsforeningen finder formuleringen af forslaget til adoptionslovens § 8 a problematisk, idet det anføres, at det er unødvendigt at henvise til donoranonymitet i adoptionsloven, da adoptionssagen skal afvente faderskabssagen. Landsforeningen finder desuden kravet om, at parterne skal have boet sammen på tidspunktet for befrugtningen for uhensigtsmæssigt og unødvendigt, idet lov om kunstig befrugtning stiller krav om, at kvindens partner skal give skriftligt samtykke til behandlingen. Landsforeningen mener, at lovforslaget mangler en revision af indfødsretsloven, da et barn ikke vil få dansk indfødsret ved adoptionen, hvis den biologiske mor ikke er dansk statsborger, og medmoren er dansk statsborger. Barnet ville få dansk statsborgerskab, hvis en far, der er dansk statsborger, anerkender faderskabet til et barn født i Danmark. Landsforeningen peger på, at der ifølge internationale konventioner, herunder Den Europæiske Menneskerettighedskonvention, ikke må gøres forskel på ugifte par på baggrund af deres seksuelle orientering. Landsforeningen henviser i den forbindelse til domme mod Schweiz og Østrig, som Landsforeningen tolker således, at der ikke må stilles en forudsætning om, at et par er gift for at få adgang til stedbarnsadoption.

Det er i høringssvaret fra Landsforeningen af bøsser og lesbiske anført, at det er unødvendigt at skrive i selve lovteksten, at den anvendte donor-sæd skal være anonym, idet lov om kunstig befrugtning stiller krav om, at

kvindens partner skal give skriftligt samtykke til behandlingen. Justitsministeriet kan hertil oplyse, at forslaget også vil finde anvendelse på kunstig befrugtning ved privat insemination hos eksempelvis jordemødre, og dermed ikke nødvendigvis vil ske efter reglerne i lov om kunstig befrugtning. Der henvises herved nærmere til lovforslagets bemærkninger til § 1, nr. 5. Betingelsen om donoranonymitet anses på den baggrund for nødvendig.

Flere høringsparter har tilkendegivet, at de ikke ønsker, at der stilles krav om registreret partnerskab, men at stedbarnsadoption også skal være muligt for ugifte samlevende af samme køn. Justitsministeriet skal hertil bemærke, at der ikke ved nogen former for adoption tillades adoption til et par, der er ugifte samlevende. Justitsministeriet finder på den baggrund ikke anledning til på dette område at foretage en sidestilling af ugifte samlevende med ægtefæller.

Endvidere har flere høringsparter udtrykt ønske om, at et barn, der stedbarnsadopteres af en registreret partner, allerede ved adoptionen skal kunne opnå dansk statsborgerskab på samme måde som ved anerkendelsen af faderskab til et barn født i Danmark. Justitsministeriet kan i den forbindelse oplyse, at et barn ikke ved stedbarnsadoption kan få dansk statsborgerskab, og at dette gælder både for stedbarnsadoption af en ægtefælles barn og stedbarnsadoption af en registreret partners barn. Justitsministeriet finder på den baggrund ikke anledning til at foretage ændringer på dette område.

Justitsministeriet har imødekommet de forslag til ændringer af henvisninger i barselloven, som høringsparterne er fremkommet med. Justitsministeriet finder dog ikke, at det er nødvendigt at fastlægge særlige varslingsregler for medmoren, idet barselloven allerede i dag i § 15, stk. 5, indeholder varslingsregler for adoptanter, som medmoren vil være omfattet af.

3. Lovforslaget

I forhold til det udkast til lovforslag, der har været sendt i høring, er der foretaget følgende væsentlige ændringer:

3.1. Underretning af barnet

På baggrund af ForældreLANDSforeningens høringssvar er det i forslagens § 1, nr. 8 (adoptionslovens § 11) tilføjet, at også barnet skal have underretning, når statsforvaltningen træffer beslutning om adoption uden samtykke efter § 9.

3.2. Beskrivelse af barnets forhold

På baggrund af høringssvarene er der foretaget tilføjelser og præciseringer i forslagens almindelige bemærkninger, afsnit 2.5. og afsnit 4.1., for så vidt angår beskrivelsen af børnenes forhold, herunder at adoptionen skal være den bedste løsning for barnet.

3.3. Barsel

På baggrund af KL og KTO's høringssvar er forslagens § 4, nr. 5, om ændring af § 15, stk. 3, i barselloven vedrørende varslingspligt overfor arbejdsgiveren slettet, da adoptanters varslingspligt allerede er omfattet af § 15, stk. 5, i barselloven. Desuden er der i ændringerne til barsellovens § 13, stk. 1, foretaget en præcisering af henvisningen, således at der alene henvises til § 8, stk. 8, 1. pkt. Endelig er det præciseret i afsnit 6.2 i de almindelige bemærkninger til lovforslaget, at medmoren på samme måde som andre adoptanter over for arbejdsgiveren skal iagttage varslingsreglerne i barsellovens § 15, stk. 5.

3.4. Eventuel ikrafttræden for Færøerne og Grønland

Lovforslagets § 8, stk. 2, er ændret således, at alene §§ 1 og 3 helt eller delvis kan sættes i kraft ved kongelig anordning for Færøerne og Grønland med de afgivelser, som de særlige færøske og grønlandske forhold tilsiger. Baggrunden for ændringen er, at forslagens § 5 om ændringer i lov om aktiv socialpolitik ikke skal kunne sættes i kraft for Færøerne og Grønland.

3.5. Økonomiske og administrative konsekvenser

Efter at lovforslaget har været sendt i høring, er der blevet tilføjet afsnit om økonomiske og administrative konsekvenser. Der henvises herved til afsnit 8-10 i de almindelige bemærkninger til lovforslaget.

